

Ondřej Suchý

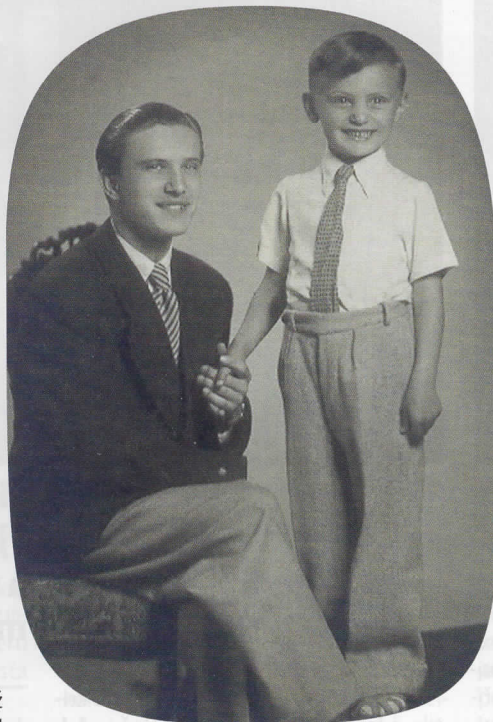
Uplynulo 14 let a 14 dní a v rodině truhláře Suchého přišel na svět po tehdy už pomalu dospívajícím Jiřím Suchém jeho bratr, který dostal jméno Ondřej. „Je jasné, že první roky mého života bratra moc nebavily, zvláště když mě ve svých šestnácti musel vozit v kočárku na procházky Spořilovem. Jenže když Jiřímu bylo dvacet, začínal mi už v hlavičce vznikat rozumek, a já chtěl dělat všechno co on.“

TEXT: JOSEF VLČEK, FOTO: ARCHIV ONDŘEJE SUCHÉHO

„Jednou, to už hrál na banjo, mě posadil do křesla, sedl si proti mně a povídá: ‚Já teď budu zpívat písničku, ve které přijde chvíle, kdy zazpívám Hey Ba Ba Re Bop – a ty mi odpovíš hej bába rýba, jo?‘ No, byl jsem v jednom nebi a odpovídal jsem k bratrově spokojenosti. Zkrátím to, od první třídy jsem psal, kreslil, zpíval a začal se postupně orientovat v písničkách, ba i filmech, na které mě Jiří vodil za ručičku.“

Vy jste taková univerzální osobnost – spisovatel, novinář, redaktor, scenárista, taky karikaturista a kreslíř vtípů.

Teď mě napadá, že dvě desetiletí kreslení vtípů s myší tematikou mě určitě nejednou inspirovala i k napsání textu některé písničky. Napadá mě taková kuriozita – když mi bylo dvanáct, napsal jsem básničku, ve které vystupoval TEN myš. Jiří tehdy zrovna na Zábradlí psal pro Ljubu Hermanovou *Píseň o myši a jedu*. A můj myš v mužském rodě se mu líbil natolik, že mi nabídl, že ho ode mě odkoupí. A opravdu mi pár let, vždycky z každoročního vyúčtování OSA, předal 40 Kč,

Jiří a Ondřej v roce 1950

na kterých jsme se kdysi dohodli. Jednoho roku mi dal dvacku a řekl, že už se písnička na deskách neprodává a ani v rádiu nebo v divadle nehraje. Bylo to od něho spravedlivé a čestné!

Pamatujete si na svůj první vlastní text?

První svůj text jsem prý napsal coby dítě školou povinné a Jiří do mě dodnes hučí, ať prý si vzpomenu, jak to bylo dál. Ach, jak rád bych sám věděl, jak text pokračoval! A tak zbyl jen název, který si Jiří zapamatoval a který prý zněl *Zlá to choroba dávení*.

Vím, že *Zobali vrabci*, *zobali je vaše společná práce s Jiřím*.

Jsmo pod ní podepsaní s Ivanem Mládkem jen my dva. Správně jsme měli být jako autoři uvedeni tři, i s Jiřím. V sedmdesátých letech minulého století byly momenty, kdy se bratrovo jméno nesmělo nikde objevit, natož on sám. Často se však objevil někdo výše postavený statečný, kdo vzal na sebe, že se v rádiu mohl zahrát třeba *Tulipán* anebo se bratr objevil najednou v silvestrovském pořadu Československé televize. Jeden z těch mála

osvícených a statečných šéfredaktorů Jindřich Bešta z Dikobrazu otiskoval příspěvky nás dvou, Jiřího a mě, s tím, že si to pak šel občas obhájit. Nu a jednou, bylo to k Mezinárodnímu dni dětí, vyšla stránka pro sourozence od dvou sourozenců, kteří píší krátké legrační básničky i pro děti. Nikdo nevěděl, která básnička je od Jiřího a která ode mě, a tak si Ivan Mládek vybral dvě, doplnil je nějakým svým spojovacím textem a názvem, který byl nejlepší, se stal titulem písničky. Z Jiřího veršů vyšel základní slogan *Zobali vrabce, zobali a z mé básničky se hodil vrabec, který se pěšky vracel z fotbalu*. I stalo se zcela nezáměrně, že jsem se spoluautorem textu stal s Ivanem já. Po letech se Mládek setkal s Jiřím a omlouval se mu, že u písničky nebylo také jeho jméno, načež mu prý Jiří odpověděl: „Pane Mládku, kdybych v životě napsal jenom tyhle veršičky, tak byste mě pořádně naštvál, ale já jich mám tolik, že se vůbec nic nestalo.“

Čím to je, že záběr vašich textů je tak široký – od dětských písniček po Hegerovou?

Všechno byla velká náhoda. Šel jsem jednou do Jindřišské ulice, kde sídlily redakce Čs. televize, a u výtahu čekal nějaký pán, který, když jsem řekl, že jedu do redakce zábavných pořadů, neboť hledám nějakou práci, mi řekl: „Tam nejezděte, to by bylo zbytečné, pojedte naopak se mnou do 6. patra, tam se k takovému zaměstnání dostanete.“ Místo dvojky zmáčkl šestku a já se ocitl v redakci Vysílání pro děti a mládež. A tady začala pomaloučku moje cesta k dětským divákům v pořadu *Vlaštovka*. Později díky Štěpánce Haničincové až k dětským divákům *Malých televizních kabaretů* a tak k vymýšlení prvních dětských písniček až k té slavné *Chytila jsem na pasece žížalu* Dády Patrasové. Pak už jsem se dostával do soukolí autorů textů písniček pro děti. Napsal jsem texty písniček do filmu *Pohlad' kočce uši*, s Tomášem Perglem jsme se mnohokrát účastnili

Pokus stát se zpěvákem v roce 1960

Na banjo doprovází Zdeněk Rytíř, Divadélko Meteor (1960).

Crazy Boys, zleva: Ladislav Štáidl, Miki Volek, Ondřej Suchý, Jiří Stegbauer (1961)

soutěže *Dětská nota* v Mladé Boleslavi... Po celou dobu jsem se ovšem snažil dostat se s nějakou písničkou do přízně nějakého zpěváka. Jednou, bylo to v roce 1964, se mi podařilo získat příznivce-kamaráda Waldu Matušku, který mi nazpíval v rádiu během dvaceti minut písničku *Courat se lesem*. Ke konci šedesátých let se mi díky kamarádům podařilo po nocích natočit s Jitkou Molavcovou a Jiřím Datlem Novotným pár písniček.

Pak se objevila velkorysá nabídka od Vladimíra Justla a Jana Koláře, a já mohl zpívat vlastní písničky. První pořad se jmenoval *Zvířátka, milenky, věci a sny*. Byl sestavený z mé první básnické sbírky, už vysázené a inzerované v roce 1970 Západočeským nakladatelstvím. Jenže sazba byla rozmetána a zastupující ředitel mi napsal dvoustránkový dopis s vysvětlením, že jsem protirežimní autor a že se ode mě nic vydávat nebude.

→

S Karlem Černochem (1997)

Mimochodem, dá se napsat i jiná než veselá písnička?

Jiná než veselá písnička se pro děti jistě napsat dá, ale já to neumím, ani jsem to nikdy nezkoušel.

A dá se napsat dětská písnička, které by se chytili i dospělí? Něco jako je rodinný film, tak rodinná písnička?

Já udělal jednu zkušenost. Inspirovala mě k tomu kupodivu LP deska *Vánoční pohlednice*, na kterou napsali Jiří se Šlitrem osm vánočních písniček. A protože už předtím slavila úspěch píseň *Purpura*, rozhodl jsem se, že se pokusím také napsat nějakou vánoční písničku. Vybral jsem si melodii jedné polské kapely a napsal jsem k ní text *Bílý vánoční slon*. První verzi jsme nahráli s Jitkou Molavcovou o půlnoci v rozhlase, za dozoru Pavla Žáka, Jitka se doprovázela na kytaru a já se k ní přidával druhým hlasem jen v refrénu „Bim-bam, bim-bam zní z věží a sněží...“. Jitka ji v rozhlase zpívala jako první, potom ji zpívala ve Vlaštotve Lenka Filipová, za pár let

S Hanou Hegerovou v Šemanovičích (1999)

Dáda Patrasová, pak už řada dětských sborů, až se konečně dostala do repertoáru některých dospělých. Pro mě byli těmi nejslavnějšími manželé, kteří ji zpívali o Vánocích v televizi – Jana Hlaváčková a Luděk Munzar.

Abychom nezamluvili tu Hegerovou...

V jedné sobotní Lidové demokracii si Hana Hegerová přečetla medailonek s mými básničkami. Zvedla telefon a požádala mě, jestli bych jí nemohl

nabídnout nějaké texty, případně pro ni něco napsat. A tak se stalo, že když vyšla Haně Hegerové v Pantonu moje první písnička *Potají*, hned nato následovalo v Supraphonu její album, na kterém jsem měl už dvě písničky – *Bud'ty, anebo já a Váňa*. Na základě těch tří písniček mě zaháčkoval Aleš Sigmund pro psaní textů pro Marthu a Tenu Elefteriadu, k nimž brzy přibyli další zpěváci, kteří tehdy vydávali desky u Pantonu – Karel Černocho, Viktor Sodoma, Pavel Sedláček, KTO a další. Takže za to, že jsem se nakonec stal textářem profesionálem, vděčím paní Haně Hegerové!

Prý jste měl i bigbítovou kapelu s Mikim Volkem. Pro něj jste taky psal texty?

Miki Volek zakládal na přelomu padesátých a šedesátých let rokenrolovou skupinu. Já tehdy z donucení kamarádů pubertáků stanul v čele skupiny, která si říkala *Divadélko Meteor*. A v Pařížské ulici byl sál *Merkur*, kde se začínaly dělat akce pod názvem *Hrátky mládeže* nebo tak nějak, a v neděli dopoledne se na pódiu střídaly skupiny zaměřené jen

na rokenrol. Jednou si Miki Volek všiml, že jsem tam jediný hráč na kontrabas – samozřejmě tou dobou už bráchou nepoužívaný a mnou jemu drze zabavený. A tehdy mi hodil lano do skupiny, kterou prý zrovna sestavuje a která se bude jmenovat Crazy Boys. Ale Miki tehdy odmítal zpívat cokoliv česky – vše jen anglicky. Zpívat česky začal, až když už skupina zanikla a Miki se dostal spolu s Berkou do skupiny Olympic Petra Jandy.

Pojďme mluvit o inspiraci: Píšete na hudbu, nebo dáváte raději své texty ke zhudebnění?

Kdysi jsem psával často na hudbu, ale dnes už by mě to nebavilo. Mám v šuplíku ještě pár rozepsaných textů, mohu je dopsat nebo doupravit, ale hudbu ať si k tomu složí někdo jiný. Naposled mi text *Bulvár Saint Michel* zhudebnil Jiří Toufar a v roce 2019 skladbu zařadila na své CD *Poklona uctívá šansoniérka* Zlatka Bartošková.

Máte nějaký pracovní postup, inspirující místo, typické podněty?

Odpovím jedním slovem: Nemám.

Když někdy slyšíte svůj text, říkáte si, že to nebo ono jste měl udělat líp?

Myslím, že by vám ne jeden z textů řekl, že si nahrávku se svým textem poslechne jenom jednou a později už zřídka. Přiznám se, že vlastně žádný text ze svých písniček nedovedu odříkat celý z paměti. Občas snad jenom nějaký kus refrénu. Například z písničky pro Hanu Hegerovou si pamatuji jen rým „... obsah kapes vysypu si, / sladké dávals kdysi pusy...“.

Jste znalec Osvobozeného divadla. Co obecného z tvorby V+W jako textařů přežilo dodnes? A je to to, co opravdu mělo přežít především?

S Jiřím jsme sice o V+W společně napsali dvě knížky, ale já sám jsem se pak věnoval především poválečnému Janu Werichovi, takže na první část otázky neumím odpovědět. Zato na druhou část mohu odpovědět názvy dvou poválečných písni, které otextoval Jan Werich sám: *Ten umí to a ten zas tohle* a *Hodné štěně*.

„NA NAŠEM FESTIVALU HRAJEME PŘEDEVŠÍM TAKOVÉ VELIKÁNY JAKO JE CLAUDE DEMYŠŠI, ŠOSTAKOMYŠ, MYŠORSGKIJ...“

Existuje nějaký recept, jak udělat píseň nadčasovou?

Recept na nadčasovost neexistuje. Když píšete písničku, sotva uvažujete o tom, aby cílila na posluchače za deset dvacet let. Nadčasovost vzniká časem, někdy krátkým, někdy dlouhým – přitom se dá text písničky vykládat jednou tak, jindy zase jinak. Vezměte si například písničku Ježka, Voskovce a Wericha *Svět patří nám*. Je nadčasová? Patřím ke generaci, která by právě dneska mohla třeba říct: Sice tu už nebudeme, ale třeba si jí jednou někdo všimne. Pokud by se tak stalo, lze o ní pak stoprocentně říct, že byla nadčasová.

Najdou se i v dnešní době takoví autoři písňových textů, kteří mají co říct k dnešku?

Mám-li odpovědět rychle, tak zrovna včera jsem slyšel písničku, kterou mám rád: „Včera mi bylo málo, dneska je mi moc, jak se to stalo, nevím...“ Už jen úvod je nádherný: „Ještě jsem nebyl in a už jsem retro...“ A mám-li uvést ještě jeden song ze současnosti, pak je to píseň *Kdykoliv, kdekoliv*, kterou zpívá můj bratr a hudbu k ní složil Michal Pavlíček. Ano, je řada autorů písňových textů, kteří mají co říct k dnešku. Akorát že jich není mnoho.

Taková blbá otázka nakonec. Bývaly Neumannovy Poděbrady, Wolkerův Prostějov... Neuvažoval jste někdy o Suchého Šemanovicích?

Taková blbá odpověď nakonec: Neuvažoval. ☒

Křest naší první společné knížky (2012)